

دټټو ټيډم زاهيد ڪي ما مان سـ رد ما نـ ڪ د يگوت: ټټ

شەمەندەفەری ھەممەین، ژیا نمان ھەبێتی تەریبی ھەقووشك ھەگەگاوە،  
دواھاتن ھەتدەكاتەو، سەرمان بە ھەگەگا دەسپەڕین و بە ھەرزە  
مەحەکا نەدا ھەتدەگژەین  
دەتەو یادم

دەستەمەیی دەستی نادیاریم، چاوەکانم ئاوەندەییکی سەیر دەسازەن،  
ھەوچا ھەو ھەگەگا فافەنەکی دایکم، شەھووتی مانگی ھەووزنی  
ئەوارەکان لەناویدا مەلە دەکات، لە ھەموو لایەکی ھەگەگا مەو  
تاریکیەکاندا ترس خەیی مەس داو، ئەفسانەکانی ئەستا خەونەکانم  
لە جوو دەخەن، خەونەکانم ژاوەن لە ئایەتەکانی جەگیربوون لە ژەر  
سەبەری درختەکانی ئومەد  
ئەمشەو کات بە ھەشتەن ھەبێ و لە ئاوەدانەو دا نەگەکان دووگە  
دەتەو ئاسەیان

.. لە ئاوەندەکانی تووتیادا

ھەرزەکان کاژی ھاو ھەگەگا توو ھەنەدەن، بەھەم یادەرییە پە  
ھەناسەکانی مندا ھەبێ ھەبێ خەیان لە گەنجینەیی ساھەگار بەژەکاندا  
قەیم دەکەن، لەودیو خولگەیی ئەم ئەھە چەھووش و کەلە پەپە لە  
کوژنە، دنیا ھەبێکی دیکە لە زاقدانی چاوەوانییدا دەتەدی، دیدە  
ئەبەنەسییەکانم ھەتدەگەگەفم

بەشەکانی چەیی سەرماوسەکانی ھە ھەو دەنەم  
تا چەلەکەکانی جەق جەق لەسەر دانە زەردەکانم ھەنەگورمەن  
ئەم ھەچکەیی بە کام ناگات، دە لەبەر پەنجەرەیی خەونە جەنجا ھەکاندا  
دەمەیت و گەرانییەکانی دوو ئەم مەوورەیی ئەواران دەبن، زەھوور  
قەنەو ھەبێکانی ھەرزەکاریش لەوکانم بەجەدەن  
لەم ئاوەندەیدا

ئەم کەھو بەرزەفە لە کەلارەیی خەونەکی ئارام دەتەو  
شەوارەییکی دەستەمە دەدا لە ئەخەیی مەحەبەیی گەگەنەو  
کەگەگان لەسەر تەنافی گەوا ھەکاندا چاوەوانیی ھەتدەخەن  
ئەژ ھەمەکەکانیش دەستەو ھەبێ خەیی حەکا یەتەکانم دەبن  
لەو ھەرزەکەدا، کە بە ھەرزەکانی تر ناچەت، ئەشە، کوژن بە بەرەکی  
مەودا نادیارەکاندا ھەتدەواسەت، لە بیرچوونەو تەوی خەیی لە  
کەگەگانەیی ئەندەشە ناوەشەنە، دە کا تەژمەرەکی بەدەستە، ستەرانی ئەو  
کەھەنانە تەھەگەشی تەری دەکات کە ھەگەگا پاساری لەسەر ھە  
سەوزەکەمدا ھەگەگورماون

بەر لە ھەوینەو ھەبێ سەدە قورمە شەنگەیی ئایدیام لەودیو خەیا پە  
سەوورەکانی سەرم بەرەکا دەکرد، کەسپەیی یاد بەنی بارووت و  
کا نەزاکانی فەرامەش نەدەکرد، بیر قەیاغی نەو مەشتی کەمە ھەبێکی

تەكقزاو بوو، كە ھەنيسك سەوۋەكەنى بوو، دەنگە كىرەكەمى دەتاساند و  
نەيدەھەشت

مەزمۇرەكەنى بەۋارىي

بە ھەتەرى چاۋە لە تەزو گەردا نوقمبۇۋەكان بخوۋنەمۋە و  
خەۋنەكانەم

مەخا خەۋوپا نە سەرابى دەكردن

تخوۋبەكانەش تەكەكە بە تارىكىي دەبوون

.. تاراۋگە بەنى گەكە تازە لەدە

كەسپە دوورەكەمان بەتەنوپە مندايە پەلەكەش دەكاتەۋە ناو ياد و

ۋەندە ھەسارەيەكە گەيدە بەرەۋ پەۋارىي دەكەشم

ئەم شىعەرە سەبەرى پايز ھەدەگەرە، شەقامەكە، سەۋارە

ھەمىشەيەكانە ۋەك گەكە ھەدەۋەرنە.. ئاسە نابەتە شانە بە ئەۋ

كەتەرە بەشۇمارانە لە قەفەزەكانىدا بوۋنەتە لەبوۋە ۋ ئەۋ زەمەنە

سىمبۇيە ناۋىشە كە جارەن فەنەئاسا پەي دەكردىن

ئەستە ئىدى فوۋە يەكجەريمان پەي دەكاتە!

دەپەكانە بارەنەكە ناۋەخت بە بەرمدا بازەرەقە دەكەنە خوارە

پەنجەرەكەم ۋەكو چاۋىلەكە ھەماۋىي مژاۋىيە و

دەرگەكەشم بىمە ناۋ جامە فەفەنەكە كەمە دەداتە، مندايەيمە،

بەرسىلە چاۋە قەتەسەكانە خەي دەگوشە ۋ بازەرەقە سەرشەتەكانە كەزىيە

دەكاتە، يەريەكە كەنە، ئەم سەكە مەينەت داتاشىۋەم دەۋوشەندە،

بەنى ئەنگە خەزانەكانە سىيەكانەم شەتەكەدە ۋ ۋەكو تەپەيەكە ئەدەكەم

چەنگە كەزىۋە بەسەر خەم ھەۋەۋەرنەم! كە دەكە: چەكەكانە لە دەستمان

ھەنەنەيەن؟ بازەرەقە ھەنگاۋەكانە ناكەۋنە نەۋ سەعاتە لىمىنەكەي

دەستە ئەدەم؟ كە دەكە: ئەم ۋەۋبارە جەسەي ژيان بەرھەۋەدەي

ئاسمانە ۋشكى ئەستە دەكەين تە لەگەكە بەندەكانە دىيادە

ئەستەرەكانە خاۋا بەننە بىخەنە تەبەلەي شەۋەۋە

بەيانىيەكانە لە ئەژنەي بەرىنەكانە ئەم بىلۋەرە زراۋەي جەكەيەتەۋە

ھەناسە دەدەن

شەۋەنىش لەش ۋەك ئەستەرە خەۋزە دەبە ۋ ۋەك ۋەخسارى مانگە تەماۋىيە

دەزاكەت

بەھوۋدەي ئەنگە بە دەي چە نىگەرەنەكانە دەبەخشەت

بەكەكانە سىمەرغە دوۋەكەپەش بە دىيەيەكە تە دەمبەن

لەچەكە ھەتەتەۋەكانەۋە بازەرەقە دەبەستەم خوارە

ھەنگاۋ بەسەر تەلەمەرى ئەگەكەندە دادەچەكەت

سەرەنجەم ئەۋەي لەم دوۋەيانە گومەۋ ۋەسەكەرەنە دەمەندەۋە، سەكە

كەۋزاۋەكانە چاۋە ۋ ھەندە لاۋكى ۋردوخاشە، لەم ۋەرزە تەۋتەيەشە،

ئەم گەلەنە بە مەرات بەجەماۋەيە، كە ۋەۋاۋە تە بوۋنەمان بەرجەستەي

چا وٲٲى ها تنځم، پٲكها تووى ٲمووزنى نٲو جام ٲا فٲنځك نا هٲٲٲت  
بٲتنځدى

چَن يادی پئی کان لَ بیر و ریی جوگرافیا بَ تا بک م و ؟  
 چَن د مار کانم ژ هری ا کردن کان لَ بیری خ یان ب رن و ؟  
 چَن چرک چرکی ئ و کا تژ م ر گ و ران لَ گو چک کانم و د رن م ک  
 لَ ب شایید کا ندا زای م د د ن و ؟ ک م م ک چ نی ب ئ نجامی دیک و  
 .. ئیتر لَ پچ و سیلای م وداکان د قیژ نم :  
 ئی غ و ار

وہ کوہ ساری کی شہت برہو مہوولہ کان دہ کشم  
کے تا ہی - 1992: لہ ندان

هەر کەسێک لەم ژيانەدا بێوێت وەک نەسڵێن مەندێک بژیت پەویستێ وەک نەسڵێن مەندێک بێرێکات و .

کتێبێکی قەبارێ گەورەیی مەندێک ژيانێ مەندایی و سیاسی و

کاملاً یکتای خدای یادداشت کرد و و یک چیرک کی خدای دگگتت و .  
و چیرک کی لستمدای بیستمدای بوو بستی چونک ژبانی نیلسن  
ماند لا دنیای هژاند ، پیش و استی ژبان یک ننگ و یک  
بیرکردن و و بیک شوو دد بینرا ل و واتی باشوری ن فریقا .  
در ژایی مژوو مر فکان /

شای ئیرادی خستپنی و گرتندستات و جیوازی چینای تی و  
ویستی داگیرکاری و جیاکاری هژبوو لستمر بندمای ننگ و گگز و  
تاین و تم نی مر فکان ل م کیشوردا .  
هر ن و ش وایکرد /

نادادی و برسی تی و به هژی ئابووری و سپاندنی یک عقیات و یک  
تایدل ژیا و " یک تاین بی پای ناوچی جوگرافی ل م کیشوردا " .  
بس پترت " .  
و لاسنگی /

وایکرد سدی بیستم ببت سدی کوشتنی ملیان مر ف و  
ل ناوبردن سدان هژار باند و ئاز و خاپورکردنی سدان  
قوتابخانه و زانک و نخشانه و پرستگی تاینکان .  
م کارسات وایکرد دوو جنگی گوری جیهانی وودات و دواتر  
دیان ششی چکاری و خباتی گیانفیدی و خباتی چکاری و  
بزووتن وای برههستکاری دروستبوون .  
پرسی /

نت و و تاین و خاک و تایدل ژیا و به هژی ئابووری جیهانی و  
جیوازی چینای تی هژکاربوون تاو کو مر فای تی بک وبت بردد  
مترسی گور و سامانی ژررزی و سزرزی و وواتان ددرا ،  
لایان و واتی زلهز و .  
به هزکان /

\_ دستانگرت بستر ئابووری جیهان و بی ملیانها چکاریان هژبوو  
.  
\_ ل ووی چک و گیشتن لووتکی پشکوتن بوون بخاو نی چکی  
نت می ، هر بی ئاگری ششکانیان هژگیرسان و هم در ژیان  
پدا و هم براو بوون .

ل جیهاندا دابشبوونکها تپش /  
بیلانی و بدنگی و به هژی و ترسان دادی هیچ ولاتک و هیچ کسکی  
ندا .  
ل م سدایدا /

ئاستی نخوئندواری و باو بوون وای نخشی و برسی تی و زوم  
گیشتن ئاستکی مترسیدار .  
دخکها تپش /

ئەگەرچى شەخس كەتايى ھات بىلەم شەخس ئابوورى و شەخس زانست و شەخس تەكشۈرۈشچى و شەخس فەكرى و شەخس سامانى سۈرۈشتى وەك خاك و ئاۋ و كشتوكا و نەۋت و گاز و شەخس ماددى ھەشەبەر و شەخس بىۋەكالىتى ۋەلاتان و تىرەرى سېى و خىانەت و كودەتەى سەربازى دەستەپەكرد و تاۋەككۈ ئىستە بىرەردەۋامى ھەپە .  
دوۋ بىزاردە لىبەردەم مەقەلىتەى ۋەلاتان و چىنى رەشەبىران و كەسانى بىھەزەمەپەۋ .

1. شەخسە چەكدارى .

2 . شەخسە سېى ۋەك خەبەتە مەدەنى و كەرسەتەكانى ۋەك " ھەشەپەرى سەسەى و ھەشەپەرى ئابوورى و ھەشەپەرى كەمەپەلىتەى و ھەشەپەرى ئايدەلەزى و ھەشەپەرى تەندروستەى و ھەشەپەرى ھەستەى نىشەمانەپەروەرى" دەپىنەۋە ، ئەم خەبەتە ھەچە كەمەتر نەپەۋ لى خەبەتە چەكدارى .

كارەكتەرى كەمەپەلىتەى و دەستەپەك لى كەسانى ئەكەدەمەى و زانستەى و ئاينەى بىشەۋەى تەم كارەپەن دەكرد و دزى دۋاكەۋتۋەى ۋەقەلىتەى كەپەلگەراپەى و شەكاندەنى كەرامەتەى مەقە ۋە نەخۋەندەۋارى و نادادەى و ستەمەى بۋونەۋە .  
لى سەدەى بىستەمەدا كەمەپەك كەسەپەتەى خەبەتەپەن كەرد و كارەپەرىپەن لىسەر مەپەنەن مەقە ھەپەۋ  
لىۋانە ( مەندەلا \_ چەك گەپەرا \_ گەندە \_ دالەى لاما \_ عبدەللە ئەپەلەن ) .

كەمەپەك كەسەپەتەى ھەتەپەش

تۋەنەپەن دەپە مەپەنەن مەقە خەشەكەن

ۋەك ( مارلەن مەنە \_ چەرلە چەپەن \_ مارادەنا \_ مەپەكە جاكسەن \_ سەلفىستەر سەلەنى ئەمبە \_ مستەر بىن \_ چەكە شان \_ ھونەرمەندە لوبەنەنى فەپەروز ) .

كەچە ئەۋەى بىنەمرە مەپەۋە بۋە مەقە سەدەى بىستەمە مارادەنا و مەندەلا بۋە .

لەپە ئەۋەشەدا كەشەى نەتەۋەپەى كۈرد گەپەشتە لۋوتكە ھەۋەپەى فەندەى عبدەللە ئەپەلەن بۋە بىپەكەك لەم ۋەدەۋانەى دەنگەنەۋەى جەپەنەى درۋستەكرد .

تەنەنەت نەلسەن مەندەلا ۋەتەرەكەى نۋۋەسى ۋە پەپەشتە لى كەشەى كۈرد و ئەزادەكردەى كەرد ۋە پەرەزەرەكانەى خەى نارد تاۋەككۈ بەرگەرى لىبەكەن .

چەرەكەى جەۋەۋەى زەپەنە مەندەلا ۋەپەكرد ھەمۋە دۋنەپە

[[نزی بگرت چونک ئو پیاوی ل مندا یی و]] لژر کاریگری  
دابون ریت و پورو ردی خزان ککی گور بو .  
هر ل تم نی گنجی وووبوووی هنری داگیرکاری وو تا تکی  
بووی و ل خم می مر فای تی بو .

چونکہ لہ جیہا ندا کہ مہ لک کہ شہی ہا تہ پش وک جیاوازی  
چینا یہ تی \_ گہ زپہ رستی \_ \_ \_ \_ \_ نہ خوہنہ روارہی \_ برسیہ تی \_  
نہ خہشی \_ زوہم و ستہم \_ دواکہ و تووی خہ کی ووہا تہ کہی .  
ہہ موو ئہ و کہ شانہی سہ رہوہ وایکرد ماندہ لا لہ خہمی مرہ قایہ تی  
بہت و بہوای بہ ئاشتی و ئازادی و پکک وہ ژیان ہہ بہت .

لے زیندان و لے شوخی دے سبب سے رکردنی بے دیاں نامہ ی نارد بے  
پارہ زہران و دادگاکی جیہان و وزیرکان و سہری کی ووہان

لڳا تڪڏا لڳو پيئي ” نائوم ٿي \_ ترس \_ دڦخي خراپي دڦروني  
\_ بزار کردن \_ سخت پوي \_ بيمتلا نبي \_ دوژمنكاري \_ مردني  
ئازيزان و هاو پياني شگهه \_ گفتوگي بيئنجام “  
دڦويو .

لڊو اڃار هڻو موو شتڻ کي لڊو سٿدا زياتر لڊو 25 سا لڊو  
رڊو ڏيخان ڊوو .

ھـمو ئـوانـی دژی بوون مردن و کوژران و دادگایی کران  
تـنـها مـانـدـلا مـایـو بوو بـ سـر کی باشووری ئـفریقا .  
پاراستنی کـرامـتی مـر ق و دروستکردنی خـونی ئازادی و  
یـکـسانی لـنـو مـر قـکـانی کرد واقیع .

بَشَّكَ لَ وَوَتَّكَ كَانِي نَسَلَن مَا نَدَلَا وَكُ خِي دَنُوسَم وَ .

2. زړه گرنگه مړه شوو بټ لاسه رچا ندی پیا می ناسته وایي له دې و ښه فتاری څو کدا .

3. ئۆگەر بتەۋەت خەك رەشنىبىر بىكەيت و بى بىچوونى خەت ئاراستەيان بىكەيت، ناكەت بى توندەۋەي و دوژمنكارى لىگەۋە دوژمن مامەۋە بىكەيت ھەربىيە ئۆگەر توندەۋەي و بىت ئۆۋە ماناي ئۆۋەيە تە ئۆۋەان بى شەرانگەزى و جەنگ ھان دەۋەيت .

3. مینا و دی در نجامی ز زیاتر و باشتی ل د استبر دیت .

4. لـ ڳي تون دوتيزيڊو ۽ ڇسار تڪي ز ر دڊين بـي  
پـويست هـردم شـوازي ئاشتيان بـگريڻـ بـر .

4. گەر مەرقەلەسەر ھەر شتەك سوور بوو ھەر بىر دىستى دىھەندەت دىوای بىرانبىر كەت بىر ناچارى قىبولى دىكات .

6. دوژمن ز لـ پیاوی جـ نگا و ر دـ گرت .

7. ئۆگەر كەسكى شىرا نى روو بۆۈۋى قانۇنى ستىكارا نى

ببـٲٲو ما قوول نـٲٲ ل زـٲٲدان ببـٲر سـٲٲذـٲ .  
8. ھـٲر گـٲز ئا مـٲژ گـٲر بـٲ کـٲ سـٲ کـٲ نـٲ کـٲ ی کـٲ ٲـٲ سـٲٲـٲ لـٲ نـٲ و  
ھـٲ نـٲ کـٲ مـٲ سـٲ لـٲ گـٲلو ، ٲـٲ و ا نـٲ بـٲ بـٲوانن با بـٲ تـٲا نـٲ بـٲر  
بکـٲ نـٲ و ٲـٲ و ا نـٲ لـٲ ژـٲر کـٲر گـٲر عـٲا تـٲفـٲدان نـٲ و کـٲ لـٲ و و ی  
ٲـٲ قـٲا نـٲ و .

5. چارټسټه ګردنې ګرځېدنه ګان به شونې وي چې ګونجاو .  
6. هډموو هډوټټکم به رنځګرته لږ ياسا و دادګاي بوو لږ باشووري  
نډفريقا نډهيج کمس و نډسټرک لږسټرووي ياساي ، د به  
به شونې وي چې ګشتي ټټر لږ ياسا بګيرته و به تايبټيش ټټر به  
دادګاي بګټټټو .

لله بارى ثيانى لله به نديخانوه به موعجزه دت :

دياريکردنى من واک سه راکى هه به بژدراو و ديموکراتى به باشوورى نه فريقا شهو ياک لله سه پاندن بوو .

ئه م کته به له لايه ن مام سه تا حه يد ره عه بدو به و ره گه انى به کراو .

هيوادارم خو نه رى ئه م کته به بن .

دقيق تـمـن ٣٧. . نا حـسـن

۱  
ئەگەر لەنەو قووڵایى دۆزخیش بىم  
كاتەك تەلە تە نىشتم و وادەكشى  
منیش / گویم لەمیلەدى ھەناسە ساردەكى  
جاستە و لەوى تەزیوت دەبە  
ئیدی دەمودەست  
دەگەم و نەوسە ھەبەندانى و رزى غورىات و  
كەك كە بەفرى نا ئومەدى  
بەسار خاكى خەونەكانم و  
پەدەشتى ھەغریبەكم دا دەبارە

٢  
بـ بـد نگی لـ با و شی نا ئوم دیـ و  
بـ نا ئوم دی لـ با و شی غور بـ تـ و

بـ غـريبي لـ باوـشى تـنيايـيـوـ  
 بـ تـنيايـي لـ باوـشى مردنـوـ  
 بـ مردوويى لـ باوـشى ژيا نـوـ / اکشاوم  
 نـنگـکانى نـو تا بلـى ئـو قـدـرـى من  
 تـخ و تـماوى و تاريکن  
 کـد و هـماکان  
 بـ چاوـکانى خـرـتاو ناخوـندرـنـوـ  
 من نازانم  
 هاتنى من بـ نـو ژيان  
 چ حکمـتـکى تيا بوو ئـى خودا !

۳

ئـستـرـ ئاوسـکان لـنـو مندا  
 نـزيف دـبن  
 بارانى نائومـديـکانيان  
 بـسـر کـگـى خـونـکانم دا دـبارـنـن  
 لـ دـرـوى بازنـکانى حـقيقت و  
 جـزـردانى وـرزى جوانيـکان  
 بـخوـن باخچـى گوـ بـنخـشـکان ئاودـدـن  
 مانگـش بـ چاوى بـ فرمـسـوـ لـ دوورى دوورـوـ  
 بـ چريکـى کچـنى پـپوولـکان دـچـمـتـوـ

ع

ئـى پرشنگتر لـ پـيشـى  
 خـرـتاوى خـمـ گـورـکانم  
 کـها تمـوـ  
 لـ ئـوارـ ئاگرينـ ئـسمـريـکانى نيشتمان  
 سـرمـست و دـگـشمکـ بـ ميلـديـ ئـوينيـکان  
 با تـنيايم ئاـوودـ بيتـوـ  
 بـ ئايکـنـکانى ئاودانى و  
 مـانـ درـژـکـى ئايندـشم  
 بـ ئـندـشـ ئـوينيـ ئاويـکان / بنووسـتـوـ

۵

من هـميشـ  
 لـسـر ديوارى خـونـکانم  
 بـ شيلـى شيعرـ شينـکانم  
 هـستـ ئيرـسيـکانم دـنووسـوـ  
 پـرـسيلکـ ماندووـکانى  
 بنار کـژو کـوـکانى عـشقيشم

بـ ھـرلايـک بـفـن  
دوا تر دـن و  
لـسـر درـختـکـا نی  
نـو مـمـکـکـکـا نی تـ دـنیشنـو

٦

ئـی شـخ  
کـ ھا تمـو  
قـری خاوی تـ دـکـم بـ ٲـشما ٲـک  
با کور و کـچـ عاشقـکـا نی گـٲـکـکـکـمان  
لـ ژـریدا عـشق بـکـن و  
یـکـتری بـ وشـ گـرمـکـا نی خـشـویستی بلاوـننـو  
منیش / ھـموو ٲـژانی سـ شـم و ٲـنج شـممان  
کـرسـکـا نی عـشق و ئـوین دـٲـمـو  
فـریان دـکـم ( شاعیرانـ بـزین )  
شـوانان توند توند  
لـوی یـکـتری بمژن و  
لـ ئامـزی یـکـتریدا ٲـژ بـکـنـو

٧

من لـمـودوا خـم ٲـادـنم  
لـگـٲـ تاریکی نـو تـنیایی خـم  
ئـسـٲـر ٲـرشنـگـکـا نی نـو چاوـکـا نی تـ ٲـسم دـکـم  
گو لـ گـرانـیـ وـرانـبووـکـا نی دـی خـم ٲـاناگرم  
بـ میلـدیـ ناسـکـکـا نی لـرینـوـی مـمـکـکـکـا نی تـ  
لـژـر بارانـ بـھاریـکان سـما دـکـم  
ھاوار و قیژ و فرمـسـکـکان و  
خـمی نانی ٲـا بردووم لـبیر خـم دـبـمـو  
دـم و تابـلـکـا نی ئاينـدـم  
بـ ٲـنگـ ئاجوـغـکـا نی  
گو ٲـ ٲـنگینـکـا نی نـو بـھـشتی تـ ٲـنگ دـکـم

٨

من سـرمـستا نـ  
ھـموو تـمـنم بـ عـشق بـخشی  
باجی گـورـشم بـیدا  
ٲـنگـ عـشق لـلای من مانایـکی تری ھـبـ  
لـدـرـوـی چـمـکـکـا نی  
زیندان و زنجیر و کـیلـبوون  
فـینـکـ بـ ٲـهایـی لـنـو ئاسما نی خـشـویستی

بـ ئازادی دـ فـ مـ دـ فـ مـ دـ فـ مـ  
 لـ هـ ر کوـ دا گوـ کی جوان ببینم  
 دـ نیشمـ و کـ مـ ک لـ لای دـ مـ نمـ و  
 من ئـ و پـ پوولـ یـ م / بـ تـ نیا  
 مولکی هیچ باخچـ یـ ک و گوـ ک و ئاسما نـ ک نیم

۹

لـ بیرما یـ  
 ژگار ک دـ ما نگوت  
 ئـ مـ دوو دوورـ ختی خـ سکین  
 و ک بـ فر و خاک / ماسی و ئاو  
 هـ رگیز ناتوانین لـ یـ کتری جیا ببینـ و  
 بـ مـ دام دواجار هـ رو ک دایکم گوتـ نی  
 ( بنیادـ م شیری خاوی خواردوو  
 هـ موو شتـ کی لـ دـ و شـ تـ و ... ! )  
 منیش شاعیرـ کی سیحرباز نـ بووم  
 تا بتوانم ئایندـ دوورـ کان بخوـ نمـ و

۱۰

تـ ئـ و فریشتـ گـ ردوونیـ ی  
 دـ توانی گـ رد گـ رد  
 بـ زـ ردـ خـ نـ سیحراویدـ سـ رمـ دیدـ کـ ت  
 گـ و درـ ختی هـ موو و رزـ کانم بـ سـ ما بهـ نی  
 تـ دـ توانی لـ نـ و تـ مـ سپیـ کان ی  
 سـ رووی هـ ورـ شینـ کانـ و  
 کـ شکـ کی نـ نگینم بـ دروست بکـ ی  
 لـ گـ خـ و نـ سـ ربـ اوـ کان ی منداـ یم و  
 دـ شکا نـ پـ برینـ کان ی هـ رزـ یم و  
 تـ نانـ ت / لـ گـ مـ حالیش ئاشتمکـ یتـ و

۱۱

من پـ شتر  
 هـ ندـ لـ تـ نیایی خـ م دـ ترسام  
 تا ئـ و ئـ ندازـ یـ دـ مـ ویست  
 هـ موو ئـ و ئاوـ نـ بـ شکـ نم  
 کـ بـ تـ نیا لـ نـ ویاندا دـ ردـ کـ وم  
 هـ موو ئـ و ئـ لـ بووما نـ شـ بسووتـ نم  
 کـ و نـ تـ نیاکانمیان لـ خـ گرتوو  
 بـ مـ / دواجار  
 تـ نیایی بوو بـ دوا مـ و

بـدوا وـستگـ و چارـ نووسم

۱۲

گـر پـت بـم

من تـم لـخـم خـشتر دـوت

بـوا مـکـ

چونکـ من / بـ گـیشتن

بـ هـشوـ ترـی خـونـکا نم

دـیـها یـگام تا قیکردـتـو

لـوانـیـ لـکـنار یـکـک لـم گـا یا نـ

بـ تـ ئاشنا بوو بم

۱۳

لـ و لـژـوی

ئـستـرـکا نی وونا کی و تریفـکا نی عـشق

لـنـو شـوـکا نم دـرنا کـون

نـک تـنها خـم

خـون و خـیاـکا نیشم پـبوون لـ نائومـدی

هـمیشـ تاریکیم لـدـژـ

هـستـکا نی ناوـوـم دـمارـکا نییان گرژ دـبن

وـک لـبوارـکی ون

نازانم لـکوـم و بـدوا ی چیدا دـگـگـم

وا هـستدـکـم

بارـکی قوـسم بـسـر ژیا نـو و

بـ ناچاری

ژیان بـدوا ی خـیدا اـم دـکـشـ

۱۴

ئـو / خـی و کـمانجـیـکی نارنجی

منیش / خـم و چـند وشـیـکی چاو بـ فرمـسک

ئـو / خـی و بزـیـکی گـرم گـرم

منیش / خـم و قـمـکی نیگا سپی

لـم باکووری غـریبـدا

هـموو مانگی بـفرانبارـک پـشوازی لـ مردن دـکـین

۱۵

چـند پارچـ سـهـهـک

دـخـمـ نـو لـپی دـستـکا نم

دـستـکا نم توند توند

توند توند / دـستـکا نم دادـخـم

تا پـنجـکا نم و هـموو جـستـم سـ دـبن

دېم بېم بېم پېکړېکړېک لې سېه  
تا هېموو يادېوېرېه تا کاکام بېرېچېتېو  
دواتر کې خېرېکې نو هېدې  
دواي توانېو و گېرمېوونېو  
ژيانېکې نو و قېسېدېکې نو دېست پېدېکېمېو !

سېرې تاي ديسېمېري

۲۰۲۳

## ورتې ورتېک لېگې تې . . شيعري: ستيغان شې مزيني

رېنگې نه توانم  
هېمېشې بانگت بکېم  
تې لې درزي خېونېو  
بې ئېسپايې وېرې ژوورېو  
پشتېنې گرېچنې نازار  
لې کېمېري گوشراوم بکېرېو  
لېگې خېتدا  
هېر کوېت پېخېشې، بمې  
هېرگيز مېمدېرېو بې خېم  
چون نازانم چې لې خېم بکېم  
نازانم چېن بې زامېکانې پېشووم  
ئېمېستام نېژن بکېمېو  
نازانم چېن رېگې دېردېسېري  
لې چارې نووسمدا هېکېشم  
بې راشکاويې پېت دېم  
نازانم شيعرېک بنووسم  
سېري نېخستېتې کېشې غېمېو  
نازانم بې پېي ئېو نېخشېيې بېم  
دېمگېيې نېتې ناوېوې خېم  
نازانم تېحياتي ئېو نوژنې بخوېنم

کڻنوشی بڻ تڻنهای تڻدا نڻبڻت  
 رڻنگڻ نڻتوانم  
 هڻمیش شیعرت بڻ بنووسم  
 تڻ لڻ دڻڻی چامڻی کڻو وڻرڻ دڻرڻ  
 لڻگڻڻ خڻتدا  
 هڻر کوڻ ئارڻزووی دڻکڻیت، بمبڻ  
 نڻکڻیت سوکانی نڻتڻمبیلی خڻیا  
 بدڻیتڻ دڻستم  
 بیرت نڻچڻت شڻفڻیری نازانم  
 ئڻم ماشڻنڻ خڻت بیئارڻ  
 ما فت هڻیڻ  
 بڻ ناو هڻموو شڻقامڻکانی رڻحما بگڻڻڻی  
 دڻتوانیت  
 لڻ هاوینڻهڻواری چاوڻکانمدا بوڻستیت  
 دڻتوانیت لڻگڻڻ خڻت بمبڻیت  
 بڻ کڻڻا نڻ کڻنڻکانی یادڻویری  
 بڻ شارڻ کڻشڻکانی ئاینڻ  
 بڻ گونڻ دوورڻ دڻستڻکانی رابردوو  
 بڻ ئاوايڻ کاولیووڻکانی غوربڻت  
 ئڻگڻر جادڻی کیش هڻیڻ بڻ ئاسمان  
 بمبڻ بڻ سرڻ ئڻستڻرڻی کی عاشق  
 باوڻشی بڻ تڻنهای نڻگرتبڻتڻو  
 رڻنگڻ نڻتوانم  
 لڻمڻ زیاتر خڻم بدڻم  
 بڻدڻم شڻپڻلی چاوڻڻ نییڻوڻ  
 لڻ قاوگی کولتووری دوڻنڻ وڻرڻ دڻرڻوڻ  
 لڻگڻڻ ئڻمڻدا وڻرڻ  
 بڻ هڻر کوڻ دڻتڻوڻت  
 لڻگڻڻ خڻتدا بمبڻ  
 گرنگ نییڻ ئڻو شوڻنڻ کوڻیڻ  
 بڻی دڻچین  
 لڻگڻڻ تڻدا وزڻم هڻیڻ  
 دڻزڻخیش بکڻمڻ باخڻکی بڻهڻشت  
 مڻنفا بگڻڻم بڻ کڻلاوڻی کی وڻات  
 ختووکڻی بن پڻی ژان بدڻم  
 تا کو دڻکڻوڻتڻ قاقالڻدان  
 شیعرڻکانم وڻر بگڻڻمڻ

سَر زما نی خَش ویستی  
 دَستی گَجی ژیان  
 بخَمَم و جو جو  
 وا لَ گوومان بکَم  
 چیتَر چَمَم لَ ژوان کا نمان نَ نَت  
 با ی بَستراوی قَ ناریی وش  
 پَ پَ پَ بکَم مَم و  
 تا بتوانَت لَ ئاسما نی عَشقدا بَف  
 لَ بن سَمَ ماوی ماچدا بتوَت و  
 خَزگَ هَ تیوکَ وتوو کا نم  
 بَ کَکی با و ش و  
 شَ رابی دیدار گَ ور بکَم  
 ئَ ئَ گَ ر تَ نَ یَیت  
 ئاسما نی هزرم رَش هَ دَ گَ گَ ت  
 تَ رزَی خَ کوشتن  
 بَ سَ ر بَ ستانی وجودما دَ بارَت  
 چَ ند زَ حمَ تَ بیرکردنَ و لَ بَ تَ یی!  
 ئا و نَی دَ روونم وردوخاش دَ کات  
 دَ بَم سیزیفَ کی بَ زیو  
 بَ ردی سَ رکَ شیم خَلَ ر دَ بَ تَ و  
 تَ رَم کَ م لَ بنیدا دَ پلیشَ تَ و  
 کچَ عازَ بَ کانی ناخم  
 دَ بندَ کَ مَ کَ پیرَ ژنی جَ رگسووتا و  
 رَ نگَ تَ تَ قَ تَ نَ ما بَ ت  
 گو لَ درَ راستَ کانم و  
 راستییَ درَ یَن کانم بگریت  
 هَ میشَ وا فَ ربوویت  
 ئازارَ کانم بَ گا تَ و رَ بگریت  
 گا تَ کانیشم ئازارت بدَن  
 رَ نگَ بَ وا بَ م قسَ یَ م نَ کَیت  
 کَ چی ناچارم دووبارَ بیَ مَ و  
 ئَ، ئَ گَ ر تَ نَ یَیت  
 و سَ و سَ ناوکم دَ بَ ت  
 لَ رَ حمی ئارامی دَ رمدَ کَ شَ تَ دَ رَ و  
 تَ رَ نگَ نَ یینیت  
 چَ ند جوان دَ شکَ م  
 چَ ند ناشرین دَ ژیم

# ئەلەران. کات بە زیانی دیکتاتوریەت!.. بە بدولەتە گەورگی

چاوخشانەک بە سەر شانە هەبژاردنی ئەمساڵی رژی می ئەلەراندا  
بە بدولەتە حمان گەورگی، نووسەر و شەرەفکاری سیاسی

ئەلی خامنەیی، کە رژی مەکی بەر و هەبژاردنی و ئەلەران، بە نیاز  
نومایشی هەبژاردنی ئەنجام بەدات کە بەگومان ئەمساڵی حیسابەکی هەبژاردنی  
کوشندەتر بە چارەنووسی دسەتاتی دیکتاتوری ئایینی ئەلەران،  
چونکە زنگی کەتایی تەمەنی ئەم دسەتاتی ئەگەر راپەڕینی سالی  
۲۰۲۲ و بەتایبەتی شەخەزایی کە ئەم دواپەڕینی رژی می ئەلەران  
رەژیمەتاتی ناوایستە لێدراو و هەموو شتەکان ئامان بە "سەرەتای  
رووخاندنی ئەم دسەتاتی ئایینی ئەلەران" و "پانکردنەوی سەری  
ماری ویلاپەتی فەقە". ئەم کەدەنگی لێ بیروای گشتی کە سەردەم  
گەورگی و هەریگز ناگەورگی و بە رابردوو و ئارامی و سەقامگیری و  
ئاسایش ئەلەران و رەژیمەتاتی ناوایستە ئەنجام بە رووخاندنی ئەم  
دیکتاتوریەتە شەخەز و تیرەریستیی مەیسەر دەبەت و دکرەت!

ئەپەڕینی ئەک لە دوا یەک!  
ئەپەڕینی ئەکەنی چەند سالی رابردوو ئەلەران، هەریکام هەوایی  
راپەڕینی ئەکە گەورەتر و جەماوەریتر و رادیکالتر بوون، ئە راپەڕینی  
مانگی ئەکە سالی ۱۳۹۶ (۲۰۱۸) و کە تیایدا پەڕی کە نەپەستی و  
کە نەپەستی "چاکسازی" ئە ناو دسەتاتی ویلاپەتی فەقەیدا لێ بار  
برا، راپەڕینی مانگی خەزەواری سالی ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) دسەتی کرد کە  
تەیدا رژی می ویلاپەتی فەقە تاسا و خامنەیی ناچار بوو هەبژاردنی  
ئینتەرنەت ئە ئەلەران بەبەت و زیاتر لێ ۱۵۰۰ راپەڕینی ئەلەران  
خەتانی خوەن بەکات، ئە دەی ئەم راپەڕینی و راپەڕینی سالی ۱۴۰۱

سەری ھەدا، کە بە رشتنی خوینی کچەکی کورد بە ناوی مەھسا (ژینا) ئەمینی لە تاران لە لایەن پیاوانی ئەم رژێمە و دەستی پێکرد و کۆکەیی دایزوی ویلایەتی فەقێهی لەرزاند و دیمەنی سیاسی ئەلانی بە تەواوی گۆیی و دۆخەکەیی بە قازانجی خۆک وەرچەرخاند.

لە راپەڕینی ساڵی ۱۴۰۱ دەسەڵاتی دیکتاتۆری مەزھەبی ئەلانی بەرانبەر راپەڕینی گەلدا شکستی ھەنا و ھەموو مار و مورەکانی کە نەپەرستی و کەڵەنیالیزم ریسوا کران و خامنەیی بە یاریدا جگە لە کوشتار لە ناوخی ئەلانی، پەنا بە شەخوازی لە دەرۆی سنوورەکانی ئەلانی ببات ھەتا بە ماویەکە کورتیش بەت دەسەڵاتی خەیی لە سەر پەر رابگرێت. واتە ئەو دۆخی ئەستا ھەموومان لە ئەلانی و ناوچەکە و جیھان دەبینین.

دیکتاتۆرییەتەکە کۆکەوار!

ئەوێ لە کەس شاراو نییە و کەم تا زەر ھەمووان لە سەری کەکن ئەوێ کە دەسەڵاتی دیکتاتۆری ویلایەتی فەقێهی، ھیچ تاوانەکەیی بە مانەوێ رژێمەکەیی لە کات و شوونی جیاوازدا رانەگرتوو. ھەر لە بە شەیتانکردنی موقاویمەتی ئەلانی و بگرێ تا دگاتە "قەتە زنجیرەییەکان" و تیررکردنی قەشەکان لە ناوخی ئەلانی و کوشتاری خۆک لە وەلاتانی دراوسێ و تەقاندنەوێ شوێنە پیرزەکان لە عێراق و لکاندنی بە موقاویمەتی ئەلانی و تا دگاتە کوشتار بە تەقاندنەوێ بەمبە لە شاری کرمان، بەمەبەستی بە لایەندابردنی بیروەای گشتی و چەندین شەخوازی و شەھەڵەکان یسان لە عێراق، سوریا، یەمەن، لوبنان، فەلەستین و ھتد، ئەمەش ئەو راستییە دەسەڵمەندەت کە ھەرکات مێتابەلیزمی مانەوێ ئەم رژێمە تەکچوو، تاوانی قەزەونی ئەنجام داو و تەنانەت بەشەک لە ئەندامانی خەیشی خواردوو!

بەھام بەھەیی ھەشیاربوونی گەل و رەسەنبوونی موقاویمەت لە ئەلانی، ھەموو ئەم فەرت و فەق و تەنەکانی دیکتاتۆرییەت، کەمەک دواتر ئاشکرا بوون و شکستیان ھەناو و راپەڕینی گەلیش نەوێستاو و تا رووخاندنی ئەم دەسەڵاتە بە بەردەوامی ماوێتەو.

چەند پرسیارەکی بنەتە!

ئایا دۆخی ئەستا بەردەوام دەبێت؟ ئایا خامنەیی دەتوانێت لە پەستەکەیدا بەمەندەتەو، ئایا گەل لە بەردەوامبوونی راپەڕین و رووخاندنی ئەم دەسەڵاتە دەسارد بەتەو و دەست ھەدەگرێت؟ ئایا کەمەگای جیھانی دەتوانێت چیتەر ئەم رژێمە لە کەمەگاکی خەیدا قبوڵ بکات؟ و زەر پرسیاریتەر کە بە یک وشە و بەھام دەدرەندەو: "ھەرگیز!"

نمایشی ھەبژاردن لە ئەلانی!

لە ئەلانی ژەر دەسەڵاتی ویلایەتی فەقە ھەبژاردن بوونی نییە.

ئەوئەي ھەي، پەشەلەکردنى دىموكراتىيەت و پەشەكەوتن و شارستانىيەت. چونكە بىنەمەي بەشدارىكردن لەمەجرەنەنمايشانەدا، پابەندبوونە بە دەسەلاتى ويلايەتى فەقەيە. كەوايەنەمايشى ھەبەزاردننى ئەمسەلى رەژىم لە ھەموو سەكەتەر سەرنجەكەشتەر. وەك كەسەكەوايە كە لە “زەلەكەوى مەركە”دا گەيرى خەواردەت و چەنگ بە ھەر گەز و گەيەكە رابەكەشتە!

لە ئەرانى رەژىم دەسەلاتى ويلايەتى فەقەيدا، پەشەورەو و كەندەيد نوەندەرى گەل نەيە، بەكەكو دەبەتە نوەندەرى وەلى فەقە لەناو خەكەدا و ئەو كەسەي دەنگ دەتە، خەينەنەيان كەسەكى نەزانە. رەتەكردنەوئە سەكەحەيەتى پەشەورەوانەيش ئەمسە، لە تەمەنى ئەم رەژىمەدا بە وەندەيە، تەنەا ئەمانەك لەمەكارە، گەزەبوونەوئە ھەرچە زىاتەرى ئەم رەژىمەيە و يەكەكە لە دوانەيشانەكەنى فەقەئەغەيەكە تەيە دىكتاتەريەتى ئەينى و ھەچ پەيوەندەيەكى بە خەكەكى ئەرانەو نەيە. جە ئەوانەي بە شەيستەنەيان نەشەيستە ديارى دەكەرنە، لە بەرەي گەلەدا نەبوون و نەن. خەست و كەشە و مەبەستە ئەوانە، لە دەرە خەكەكى ئەرانە و بە تەوان و بە تەنەبەردنى سەروەت و سامەنى زىاتەرى خەكە!

بە دەرەژەيە مەژووە چەرە نووسى دەسەلاتە دىكتاتەريەتەكان ھەر ئەوئە بوو. ئەوئە گەل بە گەشتى و ھەزە سەسەيەكان بە تەيەتە دەيەكەن، تەنەا كەرتەكردنەوئە “كەتە” و “گەيەنى مەكەنەزەمەكانە” لەم رەژىمەدا كە بەدەنەيەوئە لەبەردەستەدان و خەكە و ھەزە شەكەكەكانى كەمەگە ئەوئە دەيانەوئە بەدەستە دەھەنە!

### قەسەي رەوونە!

بەبەرى مەقامەتى ئەرانە بەسەزە مەسەوود رەجەوى لە يەكەكە لە پەيامەكانى ئەم دوايەيە خەيدا سەبارەت بە شەنەي ھەبەزاردننى رەژىمەيە ويلايەتى فەقە دەتە: “دەنگە گەلى ئەرانە بە تەندە، بە رەوخەندە دىكتاتەرى مەزەبەيە”. دەشەتە: “دەنگەدان لەم دەسەلاتەدا، دەرە ئەسلام و ئەرانە و خەستە رەپەيە خەوئەنى شەھەدانە. ئەوئە لەم دەسەلاتەدا دەنگ بەتەيان خەينەنەيان نەزانە!”

### ھەبەزاردن لە دوو رەوانگەي دەرەيەكەو!

ھەبەزاردن لە رەوانگەي دىكتاتەريەتى ويلايەتى فەقەيە و گەلەوئە دوو مەنەي دەرەيەكى ھەيە:

• لە رەوانگەي دەسەلاتە دىكتاتەريەو، بەزەنى ھەبەزاردن بەريتيە لە “بەوئەمەندەبوون بە دەسەلاتە دىكتاتەرى” كە بىنەمەي لەسەر “ويلايەتى فەقەيە”.

• لە رەوانگەي خەكەدا، ھەبەزاردن، بە واتەي “ھەبەزەردەرەو لەلەينە خەكەوئەيە. واتە ئەو خەكەكى ئەم دەسەلاتەيان نەوئەت و داوای مەركە و نەمەنى ئەسەي ويلايەتى فەقەيە دەكەن.

## ناسنامی دیکتاتوریی ئایینی!

عَلَمی خامنشی، لایحه‌های کک لایحه و تارکائی ئام دواییدایدا سبارت ب شانیه بزاردنئ مسال لایحه ئران، نه یاربوون لایحه رانبر ئام شانیهی، ب "دزایه تیکردنی ئیسلام" ناو برد. خامنشی وتی: هه بزاردن ئرکک و هه رکک سکه دزایه تی هه بزاردن بکات، دزایه تی کمارئ ئیسلامی و دزایه تی ئیسلامی کردوو". واتای ئام بچوونیهی خامنشی بریتیه لایحه کک زینیهی خهکی ئران دزی "کمارئ ئیسلامی" و دزی "ئیسلام"ن. کواته کوشتهیان "شهرعی" و "بکک ش" و "حاکم". ئام فلهسوفی بیرکردنهوی کک سکه کک خای ب "وعلی فقه" و ربه و سه رهپه رشتی گه ل ده زانه!

## لایحه چیه خیا نه؟ بچه نه فامی و نه زانی؟

به شداریکردن لایحه شانیه دا، "خیانهت" یان "گه مژیهی"ی. چون ده سه سات ناشهرعی. لایحه شانیه هه بزاردن چنه سا بیه لایحه ئه ستا، پاسدار (ئهمده قالیباف)، کک یه کک بوو لایحه پاوروانی ئه و کات، رایگه یاندهوو کک ده سه سات په گه ی جه ماوه ری نییه و ئه و په ری، ۴٪ ئا په ری ۸۵ ملیه نی ئران په کده هه نه.

ئه ستا بیه لایحه بهر چاوگرتهی راپه یه نه جه ماوه رییه کانی چنه سا به رابردوو و قه یه ران و په شهاته کانی گه پانی ئه ران و تاوانکارییه کانی ئام ره م و باروده خه خراپی ژیان لایحه ئران، بیه نه نیاییه وه مه وده ی نه وان خه ک و دیکتهاته رییه تی لایحه هه موو بهوارکانه زیاده کردوو و ئه وهی لایحه جیهانی واقعه دا بهوونی هیه، "ده سه ساته کی زه ر لاواز و به چوو" لایحه رانبر "ئا په ره یه کی توو" و په رق و قینه و برسی و ئاماده ی راپه یه نه و شه شه" لایحه ئران.

## ره گه خه شکردن بیه ساخته کاری!

بیه په یه ئه وهی وترا و بیه په یه ئه زموون و هه سه نه گانه و په نه سه کردنی راسته قینه ی کک مه گه ی ئران، ئه وهی وعلی فقه و کاربه ده ستان و نه نه رانی خامنشی لایحه ناوچه و داووده زگاگان و سه هه نه کک ده سه سات لایحه ئران ده یه نه و ده یه نه وه، ته نها بیه ره گه خه شکردن لایحه په ناو شانیه هه بزاردن و به ره کردنه وهی ئامار و ئه ژماری به شداربووان لایحه شانیه هه بزاردن کک لایحه مه ژووی ئام ره م ده دا بیه و نه یه!

## دوا و شه، سه ری ماری ویلایه تی فقه لایحه تارانه!

ئام فلهمول، واته و کورته کراوهی ستراتیژی موقاومه تی ئه رانه، کک ته ئام ره زم لایحه سه ره کار به ته، شه خوازی، شه ئه نه گه زی، ناسه قامگیری، نه بهوونی ئاسایش، رشتنه خه کانی به تاوان، بیه تانه برده نی ما و مه کی گه ل و تیره ره کردن لایحه ئران و ناوچه کک و جیهان به ره ده وام ده به ته. کواته ده به ته سه ری ئام مار لایحه تاران پانه بکه ته وه!

بہت، نئے مہم "ٹا"، کہواتے سبھی درنگ دے بات!

---